

Thorengruppen AB

Org.nr. 556613-9290

Beslut för gymnasieskola med yrkes- och introduktionsprogram efter tillsyn i Yrkesgymnasiet Sollentuna

Skolinspektionens beslut

Föreläggande vid vite

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 och 27 §§ skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att vid vite av 500 000 kronor senast den **15 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Om Thorengruppen AB inte följer detta föreläggande kan Skolinspektionen ansöka hos förvaltningsrätten om utdömande av vitet.

Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Skolinspektionen vill framhålla att huvudmannen enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Även om huvudmannen ges viss tid att rätta till brister har huvudmannen det fulla ansvaret för att utbildningen genomförs i enlighet med författningarna.

Undervisning och lärande

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Undervisningen i skolan är strukturerad och utgår från och omfattar examensmålen för respektive nationellt program samt ämnesplaner (1 kap. 3 § och 16 kap. 6 § skollagen; 4 kap. 1 § gymnasieförordningen; Lgy 11; Förordning om ämnesplaner för de gymnasiegemensamma ämnena (SKOLFS 2010:261); Förordning om examensmål för gymnasieskolans nationella program (SKOLFS 2010:14)).

Åtgärder

- Se till att schemalägga undervisning i kursen *Naturkunskap 1a1* under det tredje läsåret för de elever som inte tidigare läst kursen, samt rekrytera eller omfördela lärarresurser så att samtliga elever som läser kursen får en målstyrd undervisning under ledning av lärare.
- Huvudmannen ska genom nyrekrytering eller kompetenshöjande insatser se till att lärare i kursen *Idrott och hälsa 1*:
 - a) Utgår från kursens ämnesplan så att undervisningen omfattar allt centralt innehåll,

b) genomför en planerad och strukturerad undervisning så att eleverna genom undervisningen ges möjligheter att utveckla de förmågor och kunskaper som ämnesplanen anger, samt

c) i sin undervisning ger eleverna flera tillfällen att både tillägna sig och utveckla sina förmågor och kunskaper inom kursen.

- Se till att rektorn löpande under kursens gång säkerställer att undervisningen i *Idrott och hälsa 1* genomförs enligt a)-c) ovan.
- Se till att rektorn reviderar elevernas studieplaner så det framgår om de läser kursen *Svenska 1* eller *Svenska som andraspråk 1*.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas (3 kap. 5 och 7 §§ skollagen; Lgy 11, 2.5 Bedömning och betyg, 2.6 Rektorns ansvar).
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga (3 kap. 7 § skollagen).
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver (3 kap. 7–9 §§ skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.6 Rektorns ansvar).

Åtgärder

- Se till att genom anställning eller entreprenadavtal rekrytera studiehandledare i sådan omfattning att samtliga elever som behöver det får studiehandledning på modersmålet.
- Se till att upprätta tydliga rutiner för när och hur eleverna vid behov ska få tillgång till studiehandledning på modersmålet, samt se till att samtliga anställda på skolenheten informeras om rutinerna.
- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal inför höstterminen 2019 klargöra skyldigheten att anmäla till rektorn om en elev befaras inte uppnå kunskapskraven trots att stöd getts i form av extra anpassningar.
- Se till att rektorn följer upp antalet anmälningar under första halvan av höstterminen 2019 och genom samtal med lärare och annan skolpersonal säkerställer att de har insikt i skyldigheten att anmäla.

- Se till att upprätta rutiner för arbetet med att utreda särskilt stöd och i dessa klargöra vilken skolpersonal som skyndsamt ska utreda elevens behov av särskilt stöd efter att anmälan till rektorn skett. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.
- Se till att rektorn följer upp de utredningar som genomförs under första halvan av höstterminen 2019 och säkerställer att de genomförs skyndsamt.
- Se till att rektorn under första halvan av höstterminen 2019, genom samtal med lärare och elevhälsa samt genom analys av inkomna anmälningar, dokumenterade utredningar och åtgärdsprogram, följer upp och säkerställer att samtliga elever som är i behov av särskilt stöd har åtgärdsprogram och att de särskilda stödinsatserna utgår från deras individuella behov.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Lärarna bedömer elevernas kunskaper allsidigt utifrån kunskapskraven. (Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)
- Eleven och elevens vårdnadshavare informeras fortlöpande om elevens utveckling. (3 kap. 3 § och 15 kap. 20 § skollagen; Lgy 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.5 Bedömning och betyg)

Åtgärder

- Se till att informera elever som läser kursen *Idrott och hälsa 1* samt elever som läser kurserna som ingår i el- och energiprogrammet om vilka kunskapskrav de ska bedömas mot och att lärarna tydliggör hur bedömningen mot dessa kommer att gå till. Se även till att eleverna fortlöpande får information om hur de utvecklas i relation till de kunskapskrav som de ska uppnå.
- Huvudmannen ska genom nyrekrytering eller kompetenshöjande insatser se till att lärare i kursen *Idrott och hälsa 1* utformar ändamålsenliga bedömningssituationer för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleverna ska delta i utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Uteblir en elev utan giltigt skäl ser rektorn till att elevens vårdnadshavare

informerar samma dag och vid upprepade eller längre frånvaro ska rektorn skyndsamt utreda frånvaron. (15 kap. 16 § skollagen)

Atgärder

- Se till att genom informationsinsatser till all skolpersonal inför höstterminen 2019 klargöra skyldigheten att utreda en elevs frånvaro när eleven har upprepade eller längre frånvaro.
- Se till att upprätta rutiner för arbetet och i dessa klargöra vilken skolpersonal som skyndsamt ska utreda elevens frånvaro. Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan om det inte är uppenbart obehövligt.
- Se till att rektorn följer de utredningar som genomförs under första halvan av höstterminen 2019 och säkerställer att de genomförs skyndsamt.

Motivering till föreläggande vid vite

Undervisning och lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns elever i Yrkesgymnasiet Sollentuna som läser kursen *Naturkunskap 1a1* utan att erhålla lärarledd undervisning. Kursen finns varken på elevernas scheman eller är organiserad så att eleverna får undervisning, trots att eleverna enligt sina studieplaner läser kursen. Trots att huvudmannen anför att elever erbjuds två timmar frivillig undervisning, bedömer Skolinspektionen att det inte går att jämföra med en målstyrd undervisning under ledning av lärare och att det därmed finns elever på skolan som inte får undervisning i en kurs de ska läsa i sin utbildning.

Skolinspektionen bedömer även att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas utifrån ämnets innehåll och därmed inte följer kursens ämnesplan fullt ut. Det finns flera moment inom kursens centrala innehåll i vilka eleverna inte ges möjlighet att utveckla sina förmågor. Vidare visar Skolinspektionens utredning att undervisningen inte innehåller målstyrda processer under ledning av lärare som ger eleverna möjlighet att efter sina förutsättningar tillägna sig och utveckla kunskaper inom ämnet. För att eleverna ska stimuleras att använda sina kunskaper och kunna växa med uppgifterna behöver undervisningen ge eleverna flera tillfällen att öva upp sina färdigheter, förståelse och förtrogenhet inom ämnet.

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas så att eleverna successivt får fler och större självständiga uppgifter, utan snarare genomförs ensidigt med enstaka inslag av variation. Av intervjuer framgår att eleverna till största del haft bollsporter på idrottslektionerna. När detta uppdagades har rektorn sett till att eleverna vid enstaka tillfällen fått genomföra moment som ska ingå enligt kursens ämnesplan. Även om eleverna innan vårterminens slut har fått tillfälle att genomföra de moment som går att utläsa från ämnets kursplan, bedömer Skolinspektionen att undervisningen inte motsvarar författningarnas krav. Att

undervisningen utformas så att eleverna vid samma tillfälle både ska inhämta och utveckla kunskaper i relation till ämnets syfte, centrala innehåll och kunskapskrav innebär att eleverna inte ges möjlighet att succesivt utveckla sina kunskaper och nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det förekommer att rektorn inte vid behov reviderar elevernas studieplaner. Det finns elever som enligt skolan läser ämnet Svenska som andraspråk, men som enligt sina studieplaner läser kursen Svenska 1. Huvudmannen uppger att det i elevernas studieplaner står att de läser kursen *Svenska som andraspråk 1*. Skolinspektionen kan dock av huvudmannens inskickade studieplaner konstatera att det finns nyanlända elever på skolan som enligt sina studieplaner läser kursen *Svenska 1*, men där lärarna bedömer att eleverna ska läsa ämnet svenska som andraspråk. Däremot står det i elevernas studieplaner att de läste svenska som andraspråk på grundskolan.

Rättsliga utgångspunkter

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform oavsett var i landet den anordnas. För varje skolform gäller en läroplan som utgår från bestämmelserna i skollagen. Läroplanen anger mål och riktlinjer för utbildningen. Av skollagen framgår vidare att det pedagogiska arbetet vid skolenheten leds och samordnas av en rektor.

I skollagen avses med undervisning sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden.

Enligt läroplanen har rektorn ansvar för att planera, följa upp, utvärdera och utveckla utbildningen i förhållande till de nationella målen. Vidare framgår av läroplanen att det är rektorns ansvar att lärarna anpassar undervisningens uppläggning, innehåll och arbetsformer efter elevernas behov och att lärare får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter.

Av läroplanen framgår vidare att syftet med undervisningen är ämnesspecifikt och beskriver vilka kunskaper eleverna ska ges möjlighet att utveckla genom undervisning i ämnet. Det beskriver ämnets hela uppdrag och ställer krav på undervisningen som helhet. De mål som finns för ämnet är också ämnesspecifika och beskriver de kunskaper eleverna ska ges förutsättningar att utveckla genom undervisningen i ämnet. Huvuduppgiften för gymnasieskolan är att förmedla kunskaper och skapa förutsättningar för att eleverna ska tillägna sig och utveckla kunskaper. Varje elev ska få stimulans att växa med uppgifterna och möjlighet att utvecklas efter sina förutsättningar. Alla som arbetar i skolan ska ge stöd och stimulans till att elever så att de utvecklas så långt som möjligt.

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår även att lärare ska organisera och genomföra arbetet så att eleven utvecklas efter sina egna förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga. Läraren ska se till att eleven succesivt får fler och större självständiga uppgifter samt se till att eleven upplever att kunskap är meningsfull och att den egna kunskapsutvecklingen går framåt.

Av ämnesplanen för Idrott och hälsa 1 framgår att ämnet syftar till att eleverna utvecklar sin kroppsliga förmåga samt förmåga att planera, genomföra och värdera olika rörelseaktiviteter som allsidigt främjar den kroppsliga förmågan. Undervisningen ska utgöras av fysiska aktiviteter utformade så att alla kan delta och utvecklas efter sina förutsättningar. Vidare ska undervisningen ge eleverna möjlighet att utveckla sin förmåga att planera och genomföra fysiska aktiviteter som befäster och vidareutvecklar kroppslig förmåga och hälsa. Av det centrala innehållet framgår att undervisningen bland annat ska behandla rörelse till musik samt dans, träningsmetoder och deras effekter, den fysiska aktiviteten och livsstilens betydelse för kroppslig förmåga och hälsa, samt kosthållning, droger och dopningspreparats betydelse för hälsa och prestation.

Enligt skollagen ska det för varje elev upprättas en individuell studieplan. Av gymnasieförordningen framgår att en elevs individuella studieplan ska innehålla de kurser som ingår i elevens program. Av läroplanen framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att se till så att skolan i dialog med eleven upprättar en individuell studieplan för varje elev och reviderar den vid behov.

Skolinspektionens utredning avseende kursen Naturkunskap 1a1

Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som har kursen *Naturkunskap 1a1* i sin studieplan men som inte får undervisning i kursen. Av intervjuer med rektorn, lärare och elever framgår att det finns ett antal elever som påbörjat sin utbildning vid skolan inför det tredje läsåret. Skolan ger dock undervisning i *Naturkunskap 1a1* endast under det andra läsåret. Det finns därmed elever på skolan som inte får undervisning i en kurs de ska läsa i sin utbildning. Enligt läraren som undervisar i *Naturkunskap 1a1* handlar det om 4–5 elever som inte läst kursen på sin förra skola. Läraren uppger att eleverna får uppgifter som de arbetar med hemma och att läraren erbjuder eleverna att komma till skolan och träffa läraren, men att det inte är någon elev som kommit till dessa tillfällen. Rektorn bekräftar i intervju att eleverna inte får någon organiserad undervisning i kursen *Naturkunskap 1a1* och att kursen inte finns med på elevernas scheman. Även elever som genomför kursen det tredje läsåret bekräftar att de inte har undervisning i kursen och att det inte finns schemalagda lektioner även om kursen står med i deras studieplan. Eleverna berättar att läraren utformar uppgifter som de genomför hemma för att sedan skicka in till läraren. En av eleverna uppger att hen upplever det svårt att genomföra alla uppgifter på egen hand och att eleven föredragit att ha undervisning i ämnet.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de skriver att skolan erbjuder eleverna undervisning två timmar i veckan.

Skolinspektionens utredning avseende Idrott och hälsa 1

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte genomförs utifrån kursens ämnesplan. Såväl rektorn som lärare och elever uppger att kursen *Idrott och hälsa 1* är planerad över två läsår och det var ett lärarbyte vid läsårstart 2018/19. Av intervjuer med elever framgår att undervisningen under innevarande läsår inte genomförs efter de ämnesspecifika mål och kunskaper som eleverna ska ges

möjlighet att utveckla i kursen. Enligt eleverna planerar och genomför inte läraren en strukturerad undervisning utifrån ämnesplanen, utan det vanligaste är att eleverna får bestämma vad de vill göra på lektionerna. Vidare framkommer i intervjuer med elever att de under detta läsår endast genomfört ett fåtal moment av det centrala innehåll som kursen ska behandla. Enligt eleverna har de i princip enbart haft undervisning i några bollsporter, någon enstaka gång varit på gym och vid ett tillfälle haft skridskoåkning. Eleverna uppger exempelvis att de inte fått undervisning i simning, dans, i att planera och genomföra fysiska aktiviteter. De har inte heller fått undervisning i ämnet ur ett hälsoperspektiv.

I intervju framkommer att rektorn är medveten om att nuvarande lärare inte planerat och genomfört undervisningen utifrån hela det centrala innehåll som beskrivs i ämnesplanen. Rektorn känner till att läraren haft skridskor med eleverna vid ett tillfälle under detta läsår och uppger vidare att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* fungerade bättre under föregående läsår. Rektorn ska försöka se till att eleverna hinner genomföra de moment som de inte fått göra innan sommaren, även om det är lite tid kvar av terminen och därmed kommer att bli svårt.

Läraren som undervisar i kursen *Idrott och hälsa 1* uppger i intervju att det finns centralt innehåll som eleverna inte genomfört under detta läsår. Enligt huvudmannens inskickade planering för undervisningen under föregående läsår framgår att eleverna inte heller under det första läsåret blev bedömda i dans eller friluftaktiviteter.

Skolinspektionens utredning visar även att eleverna inte får möjlighet att utveckla de förmågor och kunskaper som ämnesplanen anger och att eleverna inte får stimulans att växa med uppgifterna. Eleverna uppger i intervjuer att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* är annorlunda jämfört med alla andra kurser på så vis att läraren inte ger undervisning på ett professionellt sätt. Enligt eleverna varken leder eller styr läraren undervisningen. Eleverna uppger vidare att de inte lär sig något av idrottslektionerna och att undervisningen är undermålig. En av elevgrupperna uppger vidare att de påtalat detta för skolans rektor men att de inte märkt av någon skillnad efter det.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse som uppger att eleverna som går det andra läsåret fick genomföra flera moment från det centrala innehållet i kursen *Idrott och hälsa 1* under det första läsåret. Huvudmannen uppger att de är medvetna om problematiken kring idrotten och att eleverna kommer genomföra kvarvarande moment innan sommaren. Huvudmannen uppger även att rektorn sett till att idrottsläraren fått stöd av andra lärare under lektionstid.

Skolinspektionens utredning avseende att revidera elevernas studieplaner

Skolinspektionens utredning visar att det förekommer att rektorn inte reviderar elevers studieplaner så det blir tydligt om eleverna läser kursen *Svenska 1* eller kursen *Svenska som andraspråk 1*. Läraren som undervisar i *Svenska 1* och *Svenska som andraspråk 1* uppger i intervju att hen inte har tagit del av några beslut kring vilka elever som ska läsa kursen *Svenska som andraspråk 1*, men att det står i elevernas studieplaner att de ska läsa *Svenska 1*. Enligt läraren är det däremot uppenbart att de nyanlända eleverna ska läsa ämnet svenska som andraspråk eftersom de inte kan det svenska språket

tillräckligt bra. Därför ger läraren eleverna undervisning i detta ämne. Rektorn uppger i intervju att det inte finns några beslut för de elever som läser kursen *Svenska som andraspråk 1* och att det är den undervisande läraren som avgör vilken ämnesplan som eleverna läser efter. Rektorn uppger vidare att det kom många nyanlända elever till skolan inför detta läsår och att dessa elever läser ämnet svenska som andraspråk. Vid intervjun tar rektorn fram studieplaner för nyanlända elever och uppger att det inte tydliggörs i elevernas studieplaner att de läser svenska som andraspråk utan det står *Svenska 1*.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att rektorn under intervjun har sett fel och att det i elevernas studieplaner står att de läser kursen *Svenska som andraspråk 1*.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med extra anpassningar och särskilt stöd har omfattande brister. Varken de nyanlända eleverna eller andra elever som inte har svenska som sitt starkaste språk får extra anpassningar i form av studiehandledning på modersmålet. Skolans personal vet inte hur de ska gå tillväga för att elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven ska kunna få studiehandledning på modersmålet som en extra anpassning. Även om huvudmannen framför att alla elever som har behov av studiehandledning på modersmålet kan få det, gör Skolinspektionen bedömningen att det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålet men som inte ges detta. Huvudmannen framför även att Skolinspektionen har varit otydliga i sin frågeställning avseende studiehandledning. Skolinspektionen vill framhålla att extra anpassningar ska utgå från elevernas behov och valet av insats bestäms för att ge eleverna det stöd de behöver för att nå kunskapskraven. Om eleven är nyanländ eller inte spelar i det avseendet ingen roll, utan det är om bedömningen visar att eleven behöver språkstöd eller studiehandledning på modersmålet som avgör. Studiehandledning på modersmålet kan ges som både extra anpassning och särskilt stöd, beroende på hur ingripande, omfattande och varaktigt stödet är.

Skolinspektionen konstaterar även att lärare ibland inte anmäler att det finns behov att göra en utredning om särskilt stöd när de uppmärksammar att en elev är i behov av mer stöd än extra anpassningar. Det är inte tydligt på skolan vid vilket skede anmälan ska ske eller vem som ansvarar för anmäla att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Skolinspektionen kan också konstatera att det finns betydligt fler elever med betyget F i kurser jämfört med hur många anmälningar om behov av särskilt stöd som gjorts. Vad huvudmannen anför, avseende att samtliga lärare anmäler när de ser ett behov av särskilt stöd, föranleder ingen annan bedömning.

Vidare bedömer Skolinspektionen att det inte skyndsamt sker en utredning om elever har behov av särskilt stöd. Trots att rektorn både utifrån betygskatalogen och det systematiska kvalitetsarbetet identifierat att det finns ett flertal elever som inte uppnått kunskapskraven i flera kurser vid betygssättningen våren 2018, har det under höstterminen inte skett någon utredning. Enbart utifrån betygssättningen vårterminen

2018 finns det minst 30 elever som på grund av betyget F i kurser riskerar att inte uppnå yrkesexamen.

Skolinspektionen bedömer även att det finns elever som har behov av särskilt stöd men som inte ges sådant stöd. Lärare upplever att det finns elever som inte ges det särskilda stöd som de behöver och ingen av de drygt 30 elever som löper hög risk att inte erhålla yrkesexamen har åtgärdsprogram.

Trots att huvudmannen anför att skolan alltid genomför utredningar och upprättar åtgärdsprogram när det är befogat, bedömer Skolinspektionen att skolan har för få åtgärdsprogram i förhållande till antalet elever som inte kommer att nå yrkesexamen om inte de klarar prövningar. Att dessa elever dessutom inte erhållit mer stödundervisning i de kurser som de inte har klarat, förutom den extra stödtiden, innebär att skolan inte vidtar nödvändiga åtgärder för att leva upp till skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd.

Rättsliga utgångspunkter

Av skollagen framgår att om det genom uppgifter från lärare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för den elev som ska ges särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om utredningen visar att eleven inte är i behov av särskilt stöd, ska rektorn i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska upprättas.

Enligt Skolverkets allmänna råd om utbildning för nyanlända elever framgår att rektorn bör verka för att den nyanlända eleven får visa sina kunskaper i olika ämnen på sitt starkaste språk. Lärare bör uppmärksamma tecken på att en nyanländ elev kan vara i behov av annat stöd än åtgärder för nyanlända och då skyndsamt ge eleven stöd i form av extra anpassningar eller anmäla till rektorn att det finns behov av att göra en utredning om särskilt stöd (SKOLFS 2016:2).

Enligt Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram framgår att lärare ska göra en bedömning av elevernas stödbehov utifrån en bedömning av kunskapskraven i gymnasieskolans kurser. Rektorn bör se till att elevhälsans kompetens tas tillvara i ett tidigt skede i arbetet med extra anpassningar dels för att identifiera en elevs behov, dels för att stödja lärare i arbetet med anpassningar i olika lärmiljöer i verksamheten. Vidare bör rektorn skapa rutiner för att tidigt få information från lärare, övrig skolpersonal, elever och elevers vårdnadshavare om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Lärare bör uppmärksamma tecken på att en elev kan vara i behov av extra anpassningar, identifiera elevens behov samt skyndsamt påbörja arbetet med anpassningar i lärmiljön. Lärare bör även uppmärksamma tecken på att en elev kan vara i behov av annat stöd än det som kan

ges i form av extra anpassningar, och då skyndsamt anmäla till rektorn att det finns behov av att göra en utredning om särskilt stöd. Rektorn bör säkerställa att en utredning om en elevs behov av särskilt stöd görs, samt avgöra vem som ska ansvara för utredningen. Den som gör utredningen bör kartlägga elevens skolsituation och göra en pedagogisk bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd och i så fall bedöma vilket behov av stöd eleven har (SKOLFS 2014:40).

Av förarbetena till skollagens bestämmelser om stöd i form av extra anpassningar framgår att det är viktigt att tillvarata den specialpedagogiska kompetensen i ett tidigt skede. I den specialpedagogiska yrkesrollen ingår att stödja lärarna och medverka i det förebyggande arbetet med att undanröja hinder och svårigheter i olika lärmiljöer inom verksamheten. Till speciallärares arbetsuppgifter hör exempelvis att identifiera elevers behov av stöd och att undervisa eleverna. I den specialpedagogiska yrkesrollen ligger att göra pedagogiska utredningar på såväl organisations-, grupp- som individnivå samt att upprätta och praktiskt arbeta med åtgärdsprogram i samverkan med andra aktörer (prop. 2013/14:160 s. 22 och 25).

Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att rektorn som pedagogisk ledare för skolans personal har ansvar för skolans resultat samt har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsan utformas så att elever som behöver särskilt stöd eller stödåtgärder får detta.

Skolinspektionens utredning avseende studiehandledning på modersmålet

Skolinspektionens utredning visar att studiehandledning på modersmålet inte ges som en extra anpassning till elever som riskerar att inte uppnå kunskapskraven. Det gäller såväl nyanlända elever som andra elever som inte har svenska som sitt starkaste språk. De flesta lärare uppger i intervjuer att det finns flera nyanlända elever på skolan som har svårt att ta till sig ord och begrepp på svenska. Enligt lärarna blir de nyanlända eleverna ofta stillasittande och vet inte hur de ska komma vidare med skolarbetet. Vidare framgår av lärarintervjuer att det finns ett antal nyanlända elever som på grund av detta inte kommer att uppnå kunskapskraven i några kurser.

Representanter för elevhälsan uppger att det finns nyanlända elever som har behov av studiehandledning på modersmålet, men som inte får det. Även yrkeslärare och lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger att studiehandledning inte finns att tillgå på skolan. Av intervjuer med såväl lärare i gymnasiegemensamma ämnen som yrkeslärare och representanter från elevhälsan framgår att de inte vet hur de ska gå tillväga för att en elev ska erhålla studiehandledning. Rektorn uppger sig i intervju inte känna till om det finns nyanlända elever i behov av studiehandledning på skolan, men om behovet finns ska lärarna ta upp det med elevhälsan. Rektorn känner däremot till att det finns elever som på grund av språkliga svårigheter har svårt att nå kunskapskraven i vissa ämnen men vet inte om alla lärare känner till att de kan anmäla behov om studiehandledning på modersmålet. Skolinspektionen har tagit del av såväl anmälningar av elever i behov av särskilt stöd som utredning och åtgärdsprogram och kan konstatera att det som minst finns två nyanlända elever som bedöms sakna tillräckliga kunskaper i det svenska språket för att kunna nå godkänt i alla ämnen.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att samtliga nyanlända elever har möjlighet till studiehandledning på modersmålet och att behovet av studiehandledning vanligen framkommer när mentor eller undervisande lärare signalerat. Vidare skriver huvudmannen att det finns en bred språklig kompetens på skolan och att studiehandledning på modersmål kan erbjudas på flera språk. Enligt huvudmannen har Skolinspektionen varit otydliga om det är nyanlända elever eller elever med svag svenska som inte gått så många år i svensk skola som avses i frågan om studiehandledning. Vidare framgår att det finns en plan för elever med behov av att stärka sin svenska och att skolan har satt in extra lektioner på fredagar samt att det finns möjlighet att reducera program alternativt justera elevernas studieplanering för elever som läser nationellt program respektive yrkesintroduktion.

Skolinspektionens utredning avseende att anmäla ytterligare stödbehov till rektorn

Skolinspektionens utredning visar att det förekommer att lärare inte anmäler till rektorn att de undervisar elever som trots extra anpassningar befaras inte uppnå kunskapskraven. Elevhälsans representanter uppger att skolans rutin som beskriver hur lärare ska gå tillväga inte är implementerad hos alla i personalen. Enligt elevhälsan är det elevernas mentorer, yrkeslärarna, som har ansvaret att anmäla till elevhälsan när en elev har ett större stödbehov än extra anpassningar. Vidare uppger elevhälsan att det finns flera elever som har betyget F i kurser där lärare inte anmält att eleverna inte uppnått kunskapskraven. Även lärare som undervisar i gymnasiegemensamma ämnen uppger att det är elevernas mentorer, yrkeslärarna, som ansvarar för att anmäla elevernas stödbehov till elevhälsan. Lärarna uppger vidare att det inte finns något uttalat tillfälle eller gräns på antal F när det ska ske en anmälan, men att de muntligt informerar om elevernas kunskapsutveckling till mentorerna. Lärarna uppger att de inte fått återkoppling kring alla elever som de muntligen informerat att extra anpassningar inte upplevs tillräckliga. De vet heller inte om alla de elever som de muntligt informerat om har blivit anmälda till elevhälsan. Yrkeslärare uppger i sin tur att det inte finns en rutin som säger vem som har ansvaret för att anmäla en elevs eventuella behov av särskilt stöd och att det inte finns uttalat hur många F en elev ska ha i betyg innan det ska anmälas. Enligt yrkeslärarna är det de som mentorer som ska följa upp hur många F som deras mentorselever riskerar i betyg och att lärarna i gymnasiegemensamma ämnen ska berätta det för mentorerna.

Rektorn uppger i intervju att samtliga lärare anmäler när det finns ytterligare stödbehov än extra anpassningar, även om det finns fler elever med F än inkomna anmälningar. Enligt rektorn finns det elever som fått F i kurser som avslutats under det första och andra läsåret, där lärarna tror att eleverna hinner nå minst E vid en provning av kursen innan examen. Rektorn uppger senare i intervjun att det borde finnas fler anmälningar om elevers behov av särskilt stöd än vad som inkommit.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att lärarna får kontinuerlig utbildning i extra anpassningar för att lärarna utöver sin grundläggande kompetens ska få ytterligare kunskaper. Vidare uppger huvudmannen att skolans rutin för att anmäla elevers stödbehov är tydlig och att alla lärare känner till den. Huvudmannen skriver att lärarna använder sig av extra

anpassningar och att när dessa inte räcker till så gör lärarna en anmälan till elevhälsan. Av skrivelsen framgår att huvudmannen litar på att elevernas mentorer säger till om de elever som behöver mer stöd. Enligt huvudmannen får lärarna även nödvändig återkoppling från elevhälsan för att kunna bedriva sin undervisning.

Skolinspektionens utredning avseende skyndsamt utredning av elevens behov

Skolinspektionens utredning visar att det inte skyndsamt sker en utredning för alla elever som kan vara i behov av särskilt stöd. Enligt skolans egen kvalitetsrapport sattes det 196 F i betyg vårterminen 2018. Av skolans kvalitetsrapport framgår vidare att skolan behöver arbeta mer frekvent för att vid ett tidigare stadium upptäcka elever som riskerar betyget F. Skolinspektionen har tagit del av skolans betygskatalog och kan konstatera att av skolans cirka 65 elever som nu går tredje läsåret var det 36 elever som tillsammans erhöll 99 F i betyg på kurser som betygssattes vårterminen 2018. Av betygskatalogen framgår vidare att elva elever som går tredje läsåret, enbart utifrån betygssättningen under det andra läsåret, har F i mer än 300 kurspoäng sammanlagt, vilket innebär att de inte kommer att nå yrkesexamen om betygen kvarstår.

Det framgår vidare av betygskatalogen för vårterminen 2018 att ytterligare 22 elever som går det andra läsåret riskerar att inte uppnå gymnasieexamen då de hade F i betyg i en eller flera kurser som är obligatoriska för att erhålla en yrkesexamen. Av skolans inskickade pedagogiska utredningar avseende elevers behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram kan Skolinspektionen konstatera att dessa drygt 30 elever som riskerar att inte uppnå examen varken har en dokumenterad utredning eller har åtgärdsprogram.

Elevhälsans representanter uppger att det har inkommit cirka 20 anmälningar om behov av särskilt stöd från lärare under läsåret 2018/19. Representanterna uppger vidare att när de får in en anmälan så får lärarna besvara en del frågor skriftligt om elevens behov och därefter tar elevhälsan vid för att utreda om eleven har behov av särskilt stöd. Elevhälsan uppger vidare att de drygt tio eleverna som elevhälsan fått vetskap om men som saknar dokumenterad utredning, antingen har slutat på skolan, har fått kortvarigt stöd i studieteknik eller att skolan gjort anmälan till socialtjänsten.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att elevers behov av särskilt stöd skyndsamt utreda, men att det inte alltid är befogat med en utredning eftersom mentor och ansvarig lärare vet varför eleven har betyget F. Det kan till exempel vara att eleven inte har lämnat in en uppgift eller behöver komplettera.

Skolinspektionens utredning avseende särskilt stöd

Några lärare uppger i intervju att de känner sig osäkra på vad som krävs för att en elev ska kunna få särskilt stöd. De upplever att det finns elever på skolan som inte får det stöd de behöver. Lärare i gymnasiegemensamma ämnen uppger att elever som har svårigheter att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller som har betyget F i kurser, erbjuds komma på extra stötid, "coachtid". Det är dock svårt få elever att komma till dessa tillfällen. Elever som går det tredje läsåret berättar att de erbjuds komma på extra stötid en dag i veckan mellan klockan 16-17 efter att de varit på sitt

arbetsplatsförlagda lärande. Eleverna uppger att de har svårt att hinna från sin arbetsplats till stödtiden. En av de intervjuade eleverna har betyget F i två kurser och har gått på extra stödtid under läsåret, men känner sig ändå inte säker på att klara en provning. Enligt eleverna finns det elever som har flera F i betyg med sig till tredje läsåret och att de får göra provningar innan examen för att bli godkända.

Även lärare uppger att skolan erbjuder provningar för de elever som har betyget F i kurser. Enligt lärarna får elever som ska göra provningar tillgång till uppgifter som de kan arbeta med. Eleverna ges dock ingen extra undervisning om de inte kommer till den extra stödtiden. Elever som går tredje läsåret uppger en önskan om mer undervisning för att hinna med sitt skolarbete och att de har för mycket arbetsplatsförlagt lärande. Av intervju med yrkeslärare framgår att eleverna har arbetsplatsförlagt lärande en betydligt större del än 50 procent av den totala undervisningstiden.

Rektorn bekräftar i intervju att elever som har betyget F i kurser erbjuds provning eller kompletteringsuppgifter. Enligt skolans egen kvalitetsrapport för höstterminen 2018 ser skolan ett behov av att fler elever genomför provningar än vad som gjordes under höstterminen. Enligt kvalitetsrapporten är det inte alla lärare som erbjuder undervisning inför provningarna och att skolan ser ett behov av att det blir en bättre förberedelse för eleverna inför provningarna.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att eleverna inte kan välja bort sitt arbetsplatsförlagda lärande för att gå till den extra stödtiden, men att eleverna har stora möjligheter att få stöd om de kommer till stödtiden. Enligt huvudmannen har elever som går tredje läsåret ungefär 70 procent av sin utbildning inom arbetsplatsförlagt lärande. Det framgår även av huvudmannens skrivelse att stödtiden inte är obligatorisk och att lärarna önskar att fler elever skulle komma dit. Huvudmannen skriver vidare att skolan alltid skriver åtgärdsprogram när det är befogat.

Bedömning och betygssättning

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att eleverna som läser kursen *Idrott och hälsa 1* varken får en allsidig bedömning av sina kunskaper eller fortlöpande får information om sin utveckling. Undervisningen är ensidig och variation förekommer i liten omfattning. Eleverna har heller inte fått tydlig information om vilka kunskapskrav de arbetar mot på lektionerna. Läraren som undervisar eleverna uppger att det är svårt att beskriva för eleverna vad det är de behöver kunna inom ämnet. Vissa moment genomförs endast vid något enstaka tillfälle vilket innebär att läraren inte har ett brett och allsidigt underlag för att kunna analysera och utvärdera kvaliteten på elevens kunskaper utifrån kunskapskraven. Vad huvudmannen anför, avseende det stöd som läraren erhållit, föranleder ingen annan bedömning.

Skolinspektionen bedömer vidare att eleverna inte fortlöpande får information om sin utveckling i yrkeskurser inom el- och energiprogrammet. Eleverna får inte veta hur de

ligger till i förhållande till kunskapskraven har inte haft så kallade bedömningssamtal med sin lärare under hela läsåret fram till mitten av mars 2019. Enligt huvudmannen har läraren därefter informerat eleverna om hur de ligger till inför betygssättningen, men Skolinspektionen bedömer att det inte är tillräckligt för att leva upp till författningarnas krav på att eleven fortlöpande ska informeras om sin utveckling.

Skolinspektionen vill framhålla att det är rektorn som ansvarar för att betyg sätts i enlighet med bestämmelserna och att huvudmannen har ett övergripande ansvar för kompetensutveckling och ska se till att lärare har nödvändiga insikter i skolans bestämmelser. Detta innefattar vad som gäller för bedömning och betygssättning.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt läroplanen uttrycker betyget i vilken utsträckning den enskilda eleven har uppfyllt de nationella kunskapskrav som finns för varje kurs respektive målen för gymnasiearbetet. Läraren ska utnyttja all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs. Läraren ska även beakta sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på annat sätt än genom den aktuella undervisningen och utifrån de nationella kunskapskrav som finns för respektive kurs allsidigt utvärdera varje elevs kunskaper. Elevernas kunskaper ska utvärderas allsidigt utifrån kunskapskraven. Bedömningssituationerna behöver ge ett tillräckligt brett och varierat underlag för att läraren med säkerhet ska kunna värdera kvaliteten på elevens kunskaper vid betygssättningen. Informationen från sådana bedömningssituationer kan även vara användbar för att planera den fortsatta undervisningen.

Enligt Skolverkets allmänna råd om betyg och betygssättning framgår att läraren bör utforma ändamålsenliga bedömningssituationer för att följa och främja elevernas kunskapsutveckling och säkerställa ett brett och varierat underlag inför betygssättningen. Vidare bör läraren utvärdera elevernas kunskaper i förhållande till kursens syfte, centrala innehåll och kunskapskrav samt utifrån den undervisning som bedrivits. Det framgår även att rektorn bör skapa förutsättningar för att främja lärarnas arbete med rättvisande och likvärdiga betyg samt säkerställa att lärare vid behov får kompetensutveckling om betyg och betygssättning (SKOLFS 2018:247).

Av skollagen framgår att eleven och elevens vårdnadshavare fortlöpande ska informeras om elevens utveckling. Av läroplanen för gymnasieskolan framgår att läraren fortlöpande ska ge varje elev information om framgångar och utvecklingsbehov i studierna.

Skolinspektionens utredning avseende bedömning och betygssättning i Idrott och hälsa 1

Skolinspektionens utredning visar att undervisningen i kursen *Idrott och hälsa 1* inte utformas så att läraren har ändamålsenliga bedömningssituationer och ett brett varierat underlag inför betygssättningen. Eleverna uppger i intervjuer att de efter Skolinspektionens besök har cirka 6–8 lektioner kvar och att de inte har genomfört alla moment som ska ligga som underlag för läraren vid betygssättningen. Eleverna berättar att de aldrig hört läraren nämna något om vilka kunskapskrav de ska arbeta mot på lektionerna. Som tidigare beskrivits uppger både rektorn och läraren som

undervisar i kursen att det finns moment som härrör till kunskapskrav som inte bedrivits i undervisningen. Rektorn uppger även att eleverna kommer att få genomföra dessa moment innan betygssättningen.

Skolinspektionens utredning visar vidare att eleverna varken får veta hur de ligger till i förhållande till kunskapskraven i *Idrott och hälsa 1* eller att läraren ger eleverna information om vad som är väsentliga kunskaper i ämnet, om kunskapskrav och om betyg och betygssättning. Läraren som undervisar i kursen uppger att det framkommit kritik avseende bedömningen i kursen. Vidare framkommer att läraren upplever det svårt att beskriva för eleverna vad det är de behöver kunna inom ämnet. Läraren säger sig undervisa så många elever att det var svårt att ge skriftliga omdömen till eleverna och att läraren istället har hittat på ett eget system med enbart en bokstav med tillhörande plustecken som bedömning. Rektorn uppger sig ha uppmanat läraren att ha betygssamtal med eleverna.

När det gäller bedömningen i kursen *Idrott och hälsa 1* skriver huvudmannen att läraren som undervisade föregående läsår har lämnat bedömning i de moment som ingick i undervisningen då. Enligt huvudmannen har rektorn insyn i hur idrottsläraren bedriver sin undervisning och att rektorn sett till så att läraren har haft stöd av två andra lärare och även kommer få stöd i bedömningen inför betygssättningen.

Skolinspektionens utredning avseende bedömning och betygssättning i yrkesämnena

Eleverna som går el- och energiprogrammet uppger att de haft besök av sin lärare en till två gånger under detta läsår, men inte haft några så kallade bedömningssamtal med yrkesläraren och fått information om hur läraren utvärderat elevernas kunskaper i förhållande till de olika kursernas kunskapskrav. Enligt eleverna har yrkesläraren träffat deras handledare vid några fler tillfällen. Några elever berättar vidare att de har frågat läraren om vilka kurser som de har möjlighet att nå högre än betyget E i, men att de inte fått svar. Elever som går det andra och tredje läsåret uppger att de snart ska betygsättas i flera kurser och att de inte tror att läraren vet hur mycket eleverna kan inom ämnet. Enligt eleverna som går det tredje läsåret har eleverna i deras klass jämfört sina omdömen och alla elever ligger på betyget E på samtliga kurser och moment. Detta även på moment som vissa elever inte genomfört än. Elevernas utsagor bekräftas i de exempel på bedömningsmatriser som Skolinspektionen tagit del av. I dessa matriser är det markerat exakt lika för eleverna och att alla moment är genomförda i kursen.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att yrkeslärarna har svårt att ange en specifik betygsnivå för kurserna som genomförs inom arbetsplatsförlagt lärande. Detta för att momenten genomförs under hela året och det är först i slutet av läsåret som ett moment är helt avklarat och kan betygsättas. Enligt huvudmannen får eleverna alltid veta vad som krävs för betyget E och om de riskerar betyget F, samt att eleverna har utvecklingssamtal då de får veta hur det går i kurser.

Huvudmannen skriver vidare att läraren på el- och energiprogrammet har besökt eleverna sju gånger sedan september 2018, men att eleverna däremot inte har haft något

bedömningssamtal då det är inplanerat efter Skolinspektionens besök. Efter Skolinspektionens besök har även läraren tagit fram sina egna anteckningar och i dessa finns det elever som kommer få högre betyg och att det inte stämmer att alla elever har bedömningen E som det står i elevernas omdömen. Enligt huvudmannen har yrkesläraren därefter informerat eleverna om hur de ligger till inför betygssättningen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att skolans arbete med att skyndsamt utreda elevers frånvaro är bristfälligt. Det finns elever på skolan som har hög frånvaro och där det inte skyndsamt skett en utredning vid upprepad och längre frånvaro. Enligt rektorn finns det fler elever med hög frånvaro än de tre utredningar som genomförts. Att så få frånvaroutredningar har genomförts trots att det finns flera elever som har hög frånvaro och som i vissa fall även riskerar att inte uppnå kunskapskraven, visar på att det finns brister i skolans arbetssätt avseende frånvaroutredningar. Även om huvudmannen i sin skrivelse anför att lärarna anmäler frånvaro enligt skolans rutin så visar Skolinspektionens utredning att den rutinen inte är implementerad bland personalen. Av intervjuer med rektorn, elevhälsa och lärare framgår att det inte är tydligt när en anmälan om hög frånvaro ska komma till elevhälsans kännedom.

Huvudmannen anför att skolan inte genomför utredningar när mentorerna har kännedom om orsaken till frånvaron, enligt Skolinspektionens mening medför detta att skollagens krav inte uppfylls. Hur omfattande en utredning om frånvaro behöver vara får avgöras i varje enskilt fall, men fokus bör vara på att i samråd med elev och i förekommande fall vårdnadshavare, sätta in åtgärder för att komma till rätta med frånvaron. Skolan behöver dokumentera alla delar av sitt arbete med att utreda frånvaro och att vidta åtgärder. Skolinspektionen framhåller att fokus vid en frånvaroutredning är att i ett tidigt skede fånga upp elever och sätta in åtgärder för att bryta ett negativt frånvaromönster, i det arbetet är det viktigt att samråd sker med elevhälsan.

Rättsliga utgångspunkter

En elev i gymnasieskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i gymnasieskolan utan giltigt skäl uteblir från den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag. Vid upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövligt. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 8 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

I förarbetena till bestämmelsen (prop. 2017/18:183, s. 75) anges att fokus vid utredningen bör vara på att i samråd med elev, och i förekommande fall med

vårdnadshavare, sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. På så sätt kan arbetet med att tidigt fånga upp elever som löper risk att avbryta studier eller som mår dåligt stärkas. I detta arbete är det viktigt att samråd sker med elevhälsan. Det är också viktigt att skolan dokumenterar arbetet med att åtgärda frånvaro.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att det förekommer att det inte sker en skyndsam utredning när en elev har upprepad eller längre frånvaro. Rektorn uppger att skolan inte har någon rutin som säger hur hög frånvaro en elev ska ha innan mentorn ska anmäla till elevhälsan att de behöver genomföra en frånvaroutredning. Enligt rektorn är det hög frånvaro om en elev är frånvarande mer än en vecka, men rektorn vet inte om alla lärare tolkar det lika. Även elevhälsan, samt lärare, bekräftar att det är mentorn som ansvarar för att anmäla när elever har hög frånvaro och att det inte finns någon rutin för i vilket skede det ska genomföras. Enligt både elevhälsan och lärare finns det elever med hög frånvaro som inte kommit till elevhälsans kännedom. Lärarna uppger att skolans rutin säger att mentorer ska anmäla om elever har för hög frånvaro till elevhälsan, men att det finns mentorer som inte gör det. Av såväl elevhälsan som lärare framkommer att skolan har flera elever med hög frånvaro. Rektorn uppger att de tre frånvaroutredningar som elevhälsan genomfört detta läsår inte är rimligt med tanke på skolans frånvaroproblematik. Av skolans egen kvalitetsrapport framgår att elevernas höga frånvaro är en av anledningarna till att elever riskerar att inte uppnå kunskapskraven.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att lärarna vet att det är deras ansvar att rapportera frånvaro och att elevhälsan tar emot anmälan avseende hög frånvaro enligt skolans rutin. Enligt huvudmannen kan tre frånvaroutredningar tyckas som lite, men i de fall som mentorerna vet orsakerna till elevernas frånvaro så har inte de inte gått vidare med utredningen och därmed finns den inte i skolans pärm för frånvaroutredningar.

Motivering till föreläggande vid vite som ingripande

Enligt 26 kap. 10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart. Ett föreläggande ska ange de åtgärder som tillsynsmyndigheten anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Enligt 26 kap. 27 § skollagen får ett föreläggande förenas med vite. Skolinspektionen ska förena ett föreläggande med vite om föreläggandet avser en eller flera brister som allvarligt försvårar förutsättningarna för eleverna att nå målen för utbildningen, om det av särskilda skäl inte är obehövligt.

Eftersom verksamheten vid Yrkesgymnasiet Sollentuna inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Thorengruppen AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Brister i skolans undervisning, arbetet med särskilt stöd och frånvaro samt bedömning och betygssättning påverkar elevernas förutsättningar att nå målen för utbildningen. Skolinspektionen bedömer att bristerna är allvarliga och att föreläggandet behöver förenas med vite.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Thorengruppen AB att senast den **15 november 2019** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan redovisas de åtgärder som Skolinspektionen anser nödvändiga för att avhjälpa de påtalade bristerna.

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Eleverna på yrkesprogrammen får arbetsplatsförlagt lärande under ledning av handledare, som har nödvändiga kunskaper och erfarenheter för uppdraget och som även i övrigt bedöms vara lämplig (16 kap. 11 och 16 §§ skollagen; 4 kap. 12-14 §§ gymnasieförordningen).

Åtgärder

- Se till att rektorn och inte huvudmannen, utifrån skolans tillgång till arbetsplatser inom det arbetsplatsförlagda lärandet, beslutar om vilka kurser eller delar av kurser som ska förläggas till det arbetsplatsförlagda lärandet och hur fördelningen över läsåret ska göras.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten

Skolinspektionen konstaterar att Thorengruppen AB inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Elevhälsan arbetar främst förebyggande och hälsofrämjande och stödjer elevernas utveckling mot utbildningens mål. (2 kap. 25 § skollagen; Lgy 11, 2.6 Rektorns ansvar)

Åtgärder

- Se till att säkerställa att det finns tillgång till psykolog i sådan omfattning att den kan genomföra psykologiska insatser i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet på skolan.

Motivering till föreläggande

Arbetsplatsförlagt lärande

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att rektorn inte beslutar om vilka kurser eller delar av kurser som ska förläggas till arbetsplatser och att det därmed inte är tydligt vilka kurser eller delar av kurser som det arbetsplatsförlagda lärandet omfattar. Enligt yrkeslärarna går det inte att följa huvudmannens generella beslut om vilka kurser som det arbetsplatsförlagda lärandet utgår från, eftersom eleverna gör moment från kurser som kan vara beslutade att genomföras ett annat läsår än eleverna egentligen går. Då eleverna inte har klart för sig vilka kurser, eller delar av kurser, som det arbetsplatsförlagda lärandet utgår från vet de heller inte vilket centralt innehåll och kunskapskrav de arbetar mot.

Rättsliga utgångspunkter

Av skollagen framgår att ett yrkesprogram inom gymnasieskolan ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande. Enligt gymnasieförordningen beslutar rektorn om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåret ska göras.

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionen har tagit del av huvudmannens beslut om kurser som omfattas av det arbetsplatsförlagda lärandet. Av dokumenten framgår hur stor del av kursers planerade undervisningstimmar som förläggs på arbetsplatsen respektive på skolan. Exempelvis fördelas en kurs som innehåller 200 timmar så att 180 timmar ska genomföras på arbetsplatsen och resterande 20 timmar på skolan. Men det framgår inte hur fördelningen av kurserna över läsåret ska göras eller vilka delar av kurserna som förlagts till det arbetsplatsförlagda lärandet.

Rektorn bekräftar att huvudmannen har fattat ett generellt beslut om hur stor del av kurser som ska förläggas på arbetsplatsförlagda lärandet och att det därefter är yrkeslärarna som bestämmer vilka moment som eleverna ska genomföra på sin arbetsplats. Eleverna uppger att de genomför det som deras handledare arbetar med och att de inte alltid vet om de arbetsuppgifterna och momenten finns med i den kurs som de enligt sina studieplaner läser. Det överensstämmer med yrkeslärarnas utsaga att även om yrkeskurserna är beslutade att gälla under vissa läsår så kan eleverna få genomföra moment som tillhör en kurs utlagd det tredje läsåret när eleverna går det första läsåret. Därmed går inte huvudmannens beslut om kurser att följa, uppger yrkeslärarna, eftersom elevernas utbildning inom arbetsplatsförlagt lärande beror på vad eleverna får göra när de är ute på sina arbetsplatser.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de uppger att det inte pågår en kurs i taget på elevernas arbetsplatser utan att moment från olika kurser arbetas med samtidigt. Enligt huvudmannen ser yrkeslärarna till att alla elever får samtliga delar av sin utbildning tillgodosedd innan examen.

Grundläggande förutsättningar för skolenheten*Skolinspektionens bedömning*

Skolinspektionen bedömer att det inte ingår tillräckligt med psykologiska insatser i elevhälsans förebyggande och hälsofrämjande arbete. Psykologen har inte varit på skolan under läsåret 2018/19 fram till mitten av mars och det finns representanter inom elevhälsan som aldrig träffat psykologen. Enligt skollagen ska elevhälsans verksamhet omfatta psykologiska insatser i arbetet med att stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål.

Rättsliga utgångspunkter

Enligt skollagen ska det för eleverna i gymnasieskolan finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses.

I förarbetena till skollagen beskrivs att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. Elevhälsans arbete bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Vidare följer att arbetet med elevhälsa förutsätter en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper i skolan. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör bland annat elevernas arbetsmiljö och skolans värdegrundsarbete (prop. 2009/10:165 s. 276).

Skolinspektionens utredning

Skolinspektionens utredning visar att psykologiska insatser saknas i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Elevhälsans representanter uppger i intervju att skolans psykolog aldrig deltagit vid elevhälsans möten detta läsår fram till Skolinspektionens besök. Elevhälsans representanter uppger vidare att senaste tillfället när psykologen besökte skolan var under vårterminen 2018 och det finns representanter inom elevhälsan som aldrig träffat psykologen. Rektorn bekräftar i intervju att psykologen inte deltar på några möten, men att det finns planer på att det ska bli av. Enligt rektorn deltar inte psykologen i det hälsofrämjande och förebyggande arbetet på skolan. Även det kommer enligt rektorn att förändras då psykologen kommer att ansvara för ett projekt, positivt beteendestöd, som ska börja framöver.

Huvudmannen har efter Skolinspektionens besök inkommit med en skrivelse där de anför att även om psykologen inte är på plats på skolan så finns psykologen tillgänglig via *Skype* och finns därmed tillgänglig dagligen. Vidare skriver huvudmannen att det finns tillgång till psykolog även om det under detta läsår inte varit aktuellt. Enligt huvudmannen deltar psykologen via *Skype* vid vissa av elevhälsans möten och deltar på det sättet i det förebyggande och hälsofrämjande arbetet.

Motivering till föreläggande som ingripande

Enligt 26 kap.10 § skollagen får Skolinspektionen förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten. Ett beslut om föreläggande gäller omedelbart.

Eftersom verksamheten vid Yrkesgymnasiet Sollentuna inte uppfyller författningarnas krav, finns skäl att förelägga Thorengruppen AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister**Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling**

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Thorengruppen AB uppfyller författningarnas krav inom trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Styrning och utveckling av verksamheten

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Thorengruppen AB uppfyller författningarnas krav inom styrning och utveckling av verksamheten.

I ärendets slutliga handläggning har avdelningsjurist Jonas Hedström och jurist Linnéa Lundberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

X Elisabeth Wikén

Elisabeth Wikén
Avdelningschef
Signerat av: Elisabeth Wikén

X Stina Linder

Stina Linder
Föredragande
Signerat av: Stina Linder

Hur man överklagar, se bilaga 2

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Yrkesgymnasiet Sollentuna

Bilaga 2: Överklagandehänvisning

Fakta om Yrkesgymnasiet Sollentuna

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Thorengruppen AB under vårterminen 2019. Yrkesgymnasiet Sollentuna besöktes av Skolinspektionen mellan den 12 mars 2019 och den 3 april 2019.

Yrkesgymnasiet Sollentuna är en fristående gymnasieskola med Thorengruppen AB, organisationsnummer 556613-9290, som huvudman. Gymnasieskolan bedriver sju olika yrkesprogram med lärlingsutbildning från och med årskurs 1. Skolan bedriver även introduktionsprogram. På skolenheten bedriver huvudmannen utbildning inom följande program: Bygg och anläggning, El och energi, Fordon och transport, Handel och administration, Hantverk, Hotell och turism samt Vård och omsorg. Vid tidpunkten för tillsynsbesöket har skolan 235 elever, varav 15 elever går introduktionsprogram.

Måluppfyllelse

Från Skolverkets statistik om skolan, SIRIS, kan man utläsa att 75 procent av eleverna erhöll yrkesexamen vårterminen 2018, att jämföra med rikets snitt 71 procent. Den genomsnittliga betygspoängen för avgångselever vårterminen 2018 var 12,5 som kan jämföras med rikets snitt på 14,3.

I kursprov i Engelska 5 vårterminen 2018 hade eleverna ett genomsnittligt betygspoäng på 9,9 och 19,5 procent av eleverna klarade inte betyget E eller högre. Det är betydligt lägre än rikets snitt.

Skolinspektionen genomförde skolenkäten HT-17 och av dessa kan man utläsa att antalet deltagande elever som gick andra läsåret var för få för att enkäten ska redovisas. Av personalenkäten kan man utläsa lägre resultat än rikets snitt på flertalet områden. Till exempel (rikets snitt inom parentes): studiero 5,9 (7,2), särskilt stöd 6,8 (8,1), elevhälsa 6,7 (8,3).

Överklagandehänvisning

Skolinspektionens beslut om föreläggande vid vite får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Överklagandet ställs till Förvaltningsrätten i Stockholm, men ska skickas eller lämnas till Skolinspektionen, Umeå, Box 3177, 903 04 Umeå.

Överklagandet ska ha inkommit till Skolinspektionen inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om klaganden är en part som företräder det allmänna ska överklagandet dock ha inkommit inom tre veckor från den dag då beslutet meddelades.

I skrivelsen ska anges vilket beslut som överklagas och vilken ändring som önskas. De skäl som finns för ändring bör också anges. Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller dennes ombud.